

Mchumba

**Kama bibi arusi
umejiandaa
kwa ajili ya ndoa yako na YEYE.**

Roberto Santiago na Randolph Dunn

Tamaduni za ndoa za Kiyahudi wakati wa nyakati za kibiblia, haswa karibu na kipindi cha kuzaliwa kwa Yesu, zilikuwa na mambo kadhaa ya kipekee, ikijumuisha dhana ya uchumba au uchumba. Neno "uchumba" katika muktadha wa simulizi la Agano Jipya linaloelezea uhusiano wa Mariamu na Yusufu linaweza kupotosha kidogo likifasiriwa kupitia lenzi ya desturi za kisasa za Magharibi. Neno la asili la Kiyunani lililotumika katika Agano Jipya ni "μνηστευθείσα" (mnēsteutheisa), lililotafsiriwa kama ilivyoahidiwa - GW; mchumba - CSB, ESV, KJV, NASB, NKJV, YLT; ahadi - NIV. Wachumba ni sahihi zaidi katika kuakisi uzito wa kitamaduni wa uchumba na hutoa athari za kisheria za kujitolea kwao.

Uchumba, Sio Uchumba

Tofauti na uchumba wa kisasa, katika utamaduni wa Kiyahudi wa kipindi hicho, uchumba (Kiddushin) ulikuwa ni mkataba rasmi na wa kisheria kati ya mwanamume na mwanamke na ulizingatiwa kuwa hatua ya kwanza ya ndoa. Uchumba ulikuwa wa lazima zaidi kuliko uchumba wa kisasa ambao huchukua takriban mwaka mmoja. Mara baada ya kuchumbiwa, wanandoa walichukuliwa kisheria kama mume na mke, ingawa ndoa ilikuwa bado haijakamilika na kipindi cha uchumba.

Mkataba wa Ndoa (Ketubah)

Hii ilikuwa ni hati ya kisheria inayoeleza wajibu wa mume kwa mke wake, ikiwa ni pamoja na kumpatia mahitaji yake na masharti ya urithi. Ketuba pia ilijumuisha masharti ya usalama wa mke katika tukio la talaka au kifo cha mume.

Bei ya Bibi arusi (Mohar)

Huu ulikuwa mpango wa kifedha ambapo bwana harusi au familia yake ingelipa kiasi kwa bibi arusi au familia yake. Kitendo hiki hakikuwa lazima kununua bi harusi kwa miamala bali ni aina ya mahari na onyesho la uwezo wa bwana harusi kumpa mke.

Bibi-arusi mchanga alifunika uso wake kwa pazia kama ishara kwamba alikuwa amefanya agano la uchumba na sasa hapatikani kwa mtu mwingine yeyote.

Kati ya Brothal na Harusi

“Yeye (Bibi-arusi) alikuwa akiwasha taa iliyojaa mafuta ambayo aliendelea kuwaka mahali pazuri, labda kwenye dirisha, ili bwana arusi aweze kuona kwamba alikuwa anakumbuka agano lao. Kisha bwana-arusi angerudi nyumbani kwa baba yake kwa kipindi cha karibu mwaka mmoja ili kujitayarisha kwa ajili ya kuwasili kwa bibi-arusi wake. Kipindi hiki cha wakati hakikuwa chini ya miezi tisa ili kupima uaminifu wa kijinsia wa bibi-arusi, na kumpa muda wa kutosha kujiweka tayari kwa hatua ya pili ya ndoa. Wakati huu atakuwa anajenga 'chadar' au chumba cha bibi arusi. Hili lingesimamiwa na baba yake na kama yeye (Bwana harusi) angeulizwa ni muda gani kabla ya harusi yake angejibu kimapokeo kwamba ni baba yake pekee ndiye anayejua siku na saa.”

<https://breadforthebride.com/2012/06/23/the-bibi-her-betrothal/>

Sherehe ya Harusi

Harusi halisi ilihusisha kumleta bibi arusi nyumbani kwa bwana harusi, ikifuatiwa na karamu na sherehe. Sherehe hii ilirasimisha ndoa na kuashiria mwisho wa kipindi cha uchumba.

Usahihi wa Kitamaduni na Kihistoria

Kutumia "mchumba" husaidia wasomaji wa kisasa kuelewa kwamba uhusiano wa Mariamu na Yusufu ulikuwa chini ya desturi za Kiyahudi za uchumba, ambazo zilikuwa na matokeo makubwa ya kisheria na kijamii. Inaangazia uzito wa mimba ya bikira ya Mariamu katika kipindi hiki, pamoja na tatizo la awali la Yusufu na uamuzi wake uliofuata wa kukaa na Mariamu, jambo ambalo lilikuwa muhimu kutokana na muktadha wa kijamii na kisheria. Hadithi ya Mariamu na Yusufu, ndani ya mfumo huu, inasisitiza utimilifu wa unabii na asili ya kiungu ya kuzaliwa kwa Yesu katika imani ya Kikristo. Rejea kwa "bikira atachukua mimba na kuzaa mtoto mwanamume" (Isaya 7:14) ni utimizo wa unabii, unaosisitiza asili ya kimuujiza ya kuzaliwa kwa Yesu kama tukio muhimu katika theolojia ya Kikristo. Jina "Imanueli" linaashiria imani katika Yesu kama Mungu mwenye mwili, kanuni kuu katika imani ya Kikristo.

Athari

Hapana shaka kwamba Wayahudi walielewa wazi maana ya uchumba. Fikiria kauli zifuatazo katika mwanga wa uelewa wa Wayahudi wa uchumba wa Kanisa la Kristo Kwake.

- “Mimi (Yohana Mbatizajimimi siye Kristo, bali nimetumwa mbele yake.' Aliye na bibi arusi ndiye bwana harusi. Rafiki yake bwana arusi, anayesimama na kumsikiliza, hushangilia sana sauti ya bwana arusi. Kwa hiyo, furaha yangu hii sasa imekamilika. Yeye hana budi kuzidi, bali mimi kupungua. (Yohana 3:28-30)
- Yesu aliondoka nyumbani kwake, Mbinguni, alikuja Duniani kulipa gharama (kusulubiwa) inayohitajika kwa Bibi-arusi Wake. Bei hii pia inamtakasa Bibi-arusi Wake - Kanisa Lake - kutoka kwa kasoro zote.
- Yesu anaondoka Duniani ili kuandaa mahali kwa Bibi-arusi Wake. “Nyumbani mwa Baba yangu mna vyumba vingi. Kama siyo, ningewaambia kwamba naenda kuwaandalia mahali? Nami nikienda na kuwaandalia mahali, nitakuja tena niwakaribishe kwangu, ili nilipo mimi nanyi mwepo.” (Yohana 14:2-4 ESV)
- Bibi-arusi hujitayarisha kwa ajili ya ndoa yao kwa kuishi kwa haki.

- “Wakati huo ishara ya Mwana wa Adamu itaonekana mbinguni, na mataifa yote ya dunia yataomboleza. Watamwona Mwana wa Adamu akija juu ya mawingu ya mbinguni pamoja na nguvu na utukufu mwingi. Naye atawatuma malaika zake pamoja na sauti kuu ya tarumbeta, nao watawakusanya wateule wake kutoka pepo nne, toka mwisho huu wa mbingu hata mwisho huu.” ... "Hakuna ajuaye siku hiyo au saa hiyo, hata malaika walio mbinguni, wala Mwana, ila Baba peke yake." (Mathayo 24:30-31, 36)
- Yesu atarudi kumchukua Bibi-arusi Wake. “Kwa maana Bwana mwenyewe atashuka kutoka mbinguni pamoja na mwaliko, na sauti ya malaika mkuu, na sauti ya tarumbeta ya Mungu; Na waliokufa katika Kristo watafufuliwa kwanza. Kisha sisi tulio hai, tuliosalia, tutanyakuliwa pamoja nao katika mawingu, ili tumlaki Bwana hewani; na ndivyo tutakavyofanya.” (1 Wathesalonike 4:16-17)
- “Haleluya! Kwa maana Bwana Mungu wetu Mwenyezi anatawala. Hebu tufurahi na kushangilia mpe utukufu, kwa maana arusi ya Mwana-Kondoo imekuja, na Bibi-arusi wake amejijweka tayari; amepewa kuvaa kitani nzuri, ing'aayo, takatifu; kwa maana kitani nzuri ni matendo ya haki ya watakatifu.” (Ufunuo 19:6-8).
- “Kisha nikaona mji ule mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka mbinguni kwa Mungu, umewekwa tayari kama bibi-arusi aliyepambwa kwa mumewe. Nikasikia sauti kuu kutoka katika kile kiti cha enzi ikisema, Tazama, maskani ya Mungu ni pamoja na wanadamu. (Ufunuo 21:2-3 ESV)